

Capitells preromànics de Sant Mateu de Bages

Sant Mateu de Bages

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Museu Comarcal de Manresa, Via de Sant Ignasi, 40. 08240 - Manresa
Alçada:	572
Coordenades:	
Latitud:	41.79661
Longitud:	1.73258
UTM Est (X):	394701
UTM Nord (Y):	4627971

Classificació

Número de fitxa	08229 - 73
Àmbit:	Patrimoni moble
Tipologia	Col·lecció
Estil / època:	Medieval Pre-romànic
Segle	X-XI
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BCIN
Europea – Atributs inspire:	National Monument Record – Educació
Observacions protecció:	BCIN (decret 474/1962 del Ministeri d'Educació Nacional)
Data aprovació:	dj., 01/03/1962 - 12:00
Accés	Obert
Ús actual:	Científic
Titularitat	Pública
Titular:	Ajuntament de Manresa
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana

Descripció

Conjunt de quatre capitells procedents del campanar preromànic de l'església parroquial de Sant Mateu de Bages, actualment conservats (i exposats) al Museu Comarcal de Manresa. Concretament, tenen els números d'inventari MCM 4187-4190. Els capitells són esculpits amb pedra sorrenca i mesuren uns 25 cms d'alçària. La forma s'adscriu a l'esquema bàsic derivat de l'ordre corinti. És a dir, tenen una forma tronco piramidal invertida que es corona amb tres daus a cada cara. Tres dels capitells presenten dos registres superposats de fulles molt elementals, mentre que el quart presenta un motiu ornamental vegetal diferent. Els quatre capitells pertanyen al tipus conegut com a corinti califal. Més concretament, entrarien dins un dels tipus estudiats per Félix Hernández i Georges Gallard sobre els quals encara no hi ha un consens per saber si es tracta d'obres del segle X o bé pertanyen ja al primer art romànic.

Història

El lloc de Sant Mateu de Bages està vinculat a vestigis pertanyents a l'època visigòtica (necròpolis del Collet del Cargol) i, en el lloc mateix de l'església, a una altra necròpolis de tombes antropomorfes datable entre els segles VI i XII. L'església preromànica, de la qual se n'ha conservat el campanar, és datada al segle X. Concretament, es consagrà l'any 983, moment en el que el campanar ja hi figura. L'església consta com a donació del comte de Cerdanya al monestir de Sant Llorenç prop de Bagà. L'any 1078 apareix una església de Sant Mateu, que cal suposar que és aquesta, en una deixa de la família vescomtal de Cardona. Cal suposar, doncs, que aleshores pertanyia als Cardona. L'any 1154 apareix en una llista de parròquies i des d'aleshores ha mantingut la funció parroquial. L'edifici havia sofert diverses reformes, però l'any 1831 fou substituït per un nou edifici ja que l'antic es trobava molt malmès, el qual es va inaugurar el 17 de setembre de 1831. De la construcció antiga només es conservà l'antic campanar. L'església va ser profanada durant la Guerra civil de 1936, i tots els elements mobiliaris van quedar destruïts, excepte un sarcòfag gòtic. Pel que fa al campanar, va ser restaurat l'any 2000 tot restituint-lo a la seva forma primitiva. L'obra s'inaugurà el 2002. A la part dels finestrals geminats s'hi van reconstruir les columnes centrals i, al damunt, s'hi va col·locar una reproducció dels capitells originaris, feta pel mestre picapedrer Ramon Balcells. Els capitells originaris van ser traslladats al Museu de Manresa en el context de la Guerra Civil de 1936, quan l'anomenat Equip de Salvament del Patrimoni de la capital del Bages va dur a terme una important tasca per protegir l'art religiós que estava en perill arran dels fets revolucionaris. Lluís Rubiralta, responsable d'aquest equip, esmenta com es va procedir al desmuntatge d'aquests capitells el dia 1 de desembre de 1936, junt amb altres objectes de l'església i de l'arxiu parroquial. Hom suposa que els capitells preromànics actualment exposats al Museu són els que aleshores es van extreure de Sant Mateu de Bages.

Bibliografia

AINAUD, Joan (1948). "Nota sobre iglesias prerománicas", *Anales y boletín de los museos de arte de Barcelona*, vol. VI (3 i 4), p. 313-321. BARRAL ALTET, Xavier (1981). *L'art pre-romànic a Catalunya. Segles IX-X*. Barcelona, Edicions 62, p. 232. BENET, Albert; MAZCUÑAN, Alexandre; JUNYENT, Francesc (1984). "Sant Mateu de Bages", *Catalunya Romànica*, vol. XI "El Bages", Barcelona, Fundació Enciclopèdia Catalana, p. 449-452. LLONCH, S.; TARRACO, E. (1979). "Dos capiteles inéditos de tipo califal y procedencia catalana". *Congreso de Arte y Cultura mozárabe*, Toledo. RUBIRALTA, Lluís. *Memòries* (document inèdit). [SITJES MOLINS, Xavier] (1959). "El Arte antiguo en la Comarca de Bages.

Sant Mateu de Bages", Bages, núm. 71, Manresa, p. 13. SITJES MOLINS, Xavier (1977). Les esglésies pre-romàniques de Bages, Berguedà i Cardener, Manresa, p. 180-183, 201-201.

